

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Liderlik Yönelimleri ile Fiziksel Saygı Düzeylerinin İncelenmesi

Recep CENGİZ¹

Sevim GÜLLÜ²

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, MANİSA

² İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İSTANBUL

Künye: Cengiz, R. ve Güllü, S. (2018). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Liderlik Yönelimleri ile Fiziksel Saygı Düzeylerinin İncelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 3(4): 94-108.

Öz

Bu çalışmanın amacı spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelim düzeylerini belirlemek ve liderlik yönelimleri ile fiziksel saygı arasındaki ilişki düzeyini ortaya koymaktır. Çalışmanın örneklemini Manisa Celal Bayar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören, kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş 102 kadın, 227 erkek olmak üzere toplam 329 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu; Mendelson, Mendelson ve White (2001) tarafından geliştirilen, Confalonieri ve ark. (2008) tarafından kısa formu oluşturulan ve Karaçam (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Fiziksel Saygı Ölçeği" ile Bolman&Deal (1990) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması ile geçerlik-güvenirliliği Dereli (2003)'nin yaptığı "Liderlik Yönelim Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde, bağımsız grup t-Testi ve MANOVA kullanılmıştır. Fiziksel saygı ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişkiyi ölçmek için ise Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Çalışmada hata payı $\alpha=.05$ olarak alınmıştır. Liderlik yönelimleri ölçeği alt boyutları üzerinde yapılan analiz sonuçlarına göre, cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenleri açısından anlamlı bir fark göstermemektedir. Sınıf değişkenine göre ve lisanslı sporcu olup olmama durumuna göre katılımcıların Liderlik Yönelimleri ölçeğinin alt boyutları bakımından anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Öğrencilerin fiziksel saygı düzeyleri ile liderlik yönelimleri arasında ise bir ilişki bulunamamıştır. Sonuç olarak, liderlik yönelimlerinin ortaya konuş biçiminde birinci ve ikinci sınıf öğrencileri için tasarlama eksikliği ve heyecan aramanın liderlik yönelimlerinin belirleyicisi olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, liderlik yönelimi, fiziksel saygı

Orijinal Makale

Yayın Bilgileri

Gönderi Tarihi: 25.10.2018
Kabul Tarihi: 27.11.2018
Yayın Tarihi: 28.12.2018

Sorumlu Yazar

e-mail: sevim.gullu@istanbul.edu.tr

DOI: 10.31680/gaunjss.474908

Investigation of Leadership Orientation and Physical Respectiveness Levels of Faculty of Sport Sciences Students

Abstract

The study aims to determine the level of leadership orientation of students in sports science faculty and to reveal the level of relationship between leadership orientations and physical respect. The sample of the study consists of 102 female and 227 male students, who were selected by easy sampling method, and consisted of 329 students studying at the Faculty of Sport Sciences of Manisa Celal Bayar University. Personal information form as data collection tool; Developed by Mendelson, Mendelson and White (2001), Confalonieri et al. (2008) and Physical Respect Scale-which was adapted by Karaçam (2016) and Leadership Orientation Scale Turkish developed by Bolman & Deal (1990) and validated by Turkish version and validity-reliability Dereli (2003) were used. T-Test and MANOVA were used. Pearson Correlation analysis was conducted to measure the relationship between physical respect and leadership orientations. The error margin was taken as $\alpha = .05$. According to the results of the analysis conducted on the sub-dimensions of the leadership orientations scale, there is no significant difference between the gender and the department variables. According to the class variable and the status of licensed athletes, it was revealed that the participants differed significantly in terms of the sub-dimensions of the Leadership Orientations scale. No relation was found between the students' level of physical respect and leadership orientations. As a result, It can be said that lack of design and excitement for the first and second grade students can be the determinants of leadership orientations.

Key Words: Sport sciences students, leadership orientation, physical respect.

Original Article

Article Info

Received: 25.10.2018
Accepted: 27.11.2018
Published: 28.12.2018

Corresponding Author

e-mail: sevim.gullu@istanbul.edu.tr

Giriş

Beden algısı; sosyal fizikî kaygı, kişilik, yeme tutumu, beden ölçüleri, vücut yağ oranı gibi etkenlerle yakından ilişkilidir (Güneş, 2009). Ancak fiziksel görünüşe yüklenen anlam ve değerlendirmeler, içinde bulunulan zamana ve toplumun kültürel yapısına göre değişiklik göstermektedir (Aslan, 2004). Bu anlam çerçevesinde üniversite öğrencileri de toplumdaki diğer bireyler gibi ideal ölçüler olarak öne çıkarılan ve zaman zaman değişebilen fiziksel ölçülere sahip olabilmek için mevcut olanakları kullanarak ideal olan görünüşe yönelmiştir (Kılıç, 2015). Yüceant'a (2013) göre hem kendisinin hem de başkalarının fiziksel görünüşüne eskisinden daha fazla ilgi duyan insanın bu süreçte dış görünüş ile ilgili olumsuz algıların ortadan kaldırılması ve bedenin beğenilmesi için gösterilen çaba sonucunda beklentilerin gerçekleşmemesi durumunda ortaya çıkması beklenen sorunlardan biri de üniversite öğrencilerin fiziksel saygı algılarıdır (Yüceant, 2013). Kendini değerlendirmede öz saygının önemli bir boyutu olan fiziksel saygıyı, Schilder (1950) kişinin zihninde biçimlendirdiği kendi vücudunun resmi, yani kendine nasıl görüldüğü şeklinde tanımlamıştır (akt: Karaçam ve Adıgüzel, 2016). Solomon ve ark (2001)' na göre; toplum giderek artan biçimde fiziksel çekicilik standartlarını kabul ettirmekte, kadınların zayıflığı ve erkeklerin kaslı olması önemsemekte ve kültürler; fiziksel çekicilik, vücut ağırlığı ve vücut şekline yönelik cinsiyete dayalı standartlar geliştirmektedir (Alemdağ, 2013).

Yapılan araştırmalarda her yaş döneminde karşımıza çıkan bu durum, sosyal ilişkiler anlamında önemli bir aşamada olan üniversite öğrencileri için de ciddi bir sorun olarak incelenmiştir (Adams vd, 2005; Karaçam, 2013; Pehlivan, 2010; Sezgin ve Erdoğan, 2015). Bu süreçte, öğrencilerin birçok faktöre bağlı olan antropometrik özelliklerine (yaş, boy, kilo) bağlı olarak iyi bir fiziksel algıya sahip olmalarının, insan ilişkilerinde güven ve başarı için önemli olduğu vurgusu yapılmıştır. Demirel'e (2004) göre kendini fiziksel açıdan olumlu değerlendirenlerin, insan ilişkilerinde kendine daha güvenli ve işlerinde daha başarılı olduğu; kendini beğenmeyen, kendinde birçok kusur bulunduğunu düşünen bireylerin ise, yaşamlarının çeşitli dönemlerinde ve/veya sürekli olarak huzursuz, güvensiz ve değersizlik duyguları içinde oldukları bilinmektedir. Kişiler, fiziksel özelliklerin önemli olduğu görüşü ile çok erken yaşlarda karşılaşmaktadır (Akt: Aslan, 2004).Yapılan başka bir çalışmada ise yüksek kilolu bireylerde depresyonun arttığı, benlik saygılarının daha düşük olduğu; düşük kilolu

kişilerde ise depresyon oranının azaldığı fakat kendine saygı durumlarında da bazı gerilemeler gözlemlendiği belirtilmiştir (Özdemir, 2007; Pehlivan, 2015).

Öğrencilerin fiziksel saygı konusuna benzer bir şekilde, yaşamlarını değerlendirmesinde etkili olabilen bir diğer olgu da liderlik yönelimleridir. Konu ile ilgili literatüre bakıldığında liderlik yönelimlerini farklı yönleriyle ele alan tanımlar olduğu görülmektedir. Tanımlamaların çeşitliliği, liderliğin çok yönlü bir kavram olmasından kaynaklanmaktadır. Bireyin kendi kendine yetebilmesi ve bir şeyleri başarabilmesi, girişimci olması (Bozyigit, 2018); genel anlamda hayranlık duyulan kişilik özelliklerinin pek çoğuna sahip olma, değişen şartlara uyum sağlayabilme, mevcut durumunda ve ortamında fark yaratabilme, amaç ve hedef belirleyebilme, çevresindeki insanların sorunlarla baş etmelerinde yol gösterici olma ve onlara yön verme, bilgisi ve yetenekleriyle etrafındaki insanları etkileyerek çevre oluşturabilme özelliklerinin liderliğin temel bileşenleri olduğu söylenebilir (Atar ve Özberk, 2009; Erçetin, 2000; Şişman, 2002). Bu tanımlara göre öğrencilerde liderlik yönelimlerinin bireyler arası ilişkilerde bir ikna yeteneği, öğrenci sorumluluğunun ötesinde bir vizyon ve hedeflerini gerçekleştirmek için öğrenim hayatının başından sonuna kadar uygulayabileceği bir motivasyon aracı olduğu söylenebilir. Stogdill'e (1991) göre, başarılı liderlerde en sık gözlenen nitelikler; durumlara uyum sağlama, sosyal çevreye duyarlılık, hırs ve başarı gereksinimi, kararlılık, bağımsızlık, diğerlerini etkileme isteği, ısrarcılık, çalışkanlık, kendine güven, stresle başa çıkabilme, sorumluluk üstlenmeye gönüllülük, kavramsal düşünme, incelik ve diplomatlık, etkileyici konuşma, grubun görevleriyle ilgili bilgi sahibi olma, örgütlenme, ikna edebilme gücü ve sosyal becerileri kullanabilme gücü olarak sıralanabilir (Atar ve Özberk, 2009).

Liderliğin temel amacı; bireylere kendini ifade etme güveni kazandırmak, farklı koşullara uyum kabiliyetini artırmak, sorma ve sorgulama becerisi kazandırmaktır. Bunun yolu da düşünmeyi sağlamaktan geçer. Bu nedenle, akıl ve bilimi temel alan eğilim programlarının desteklenmesi gerekmektedir. Günümüz toplumunda öğrencilerin tüm akademik dallarında olduğu gibi spor eğitiminde de istenmeyen davranışlardan korunması ve belirlenen uzun ve kısa süreli amaçlara ulaşabilmesi için liderlik yönelimlerini gerektiren birçok neden vardır. Bu doğrultuda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik ve sportif başarılarında fiziksel saygı ve liderlik ilişkisinin belirlenmemiş olması, bu çalışmanın yapılması ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin

liderlik yönelim düzeylerini incelemek ve liderlik yönelimleri ile fiziksel saygı arasındaki ilişki düzeyini ortaya koymaktır.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki hipotezler sınanacaktır;

H1: Katılımcıların liderlik yönelimleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır.

H2: Katılımcıların liderlik yönelimleri öğrenim görülen bölüm değişkenine göre farklılaşmaktadır.

H3: Katılımcıların liderlik yönelimleri öğrenim görülen sınıf değişkenine göre farklılaşmaktadır.

H4: Katılımcıların liderlik yönelimleri lisanslı sporcu olma veya olmama durumlarına göre farklılaşmaktadır.

H5: Katılımcıların fiziksel saygı ve liderlik yönelimleri arasında pozitif yönde ilişki vardır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada araştırma tekniği olarak nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ve ilişkisel tarama tekniği kullanılmıştır. Betimsel istatistik, örnekleme değişkenler ve değişken bileşenleri üzerinden sunarken (Tabachnick ve Fidell, 2015); ilişkisel tarama modeli araştırmacıların iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişki düzeyini ölçmek amacıyla kullandığı modeldir (Creswell, 2014).

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 1055 Öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma grubunu (örneklemi) ise seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 102 kadın, 227 erkek olmak üzere 329 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem kapsamına alınan öğrencilere çalışmanın amacı açıklanarak, çalışmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı belirtilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Kişisel Bilgileri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	102	31
	Erkek	227	69
	Toplam	329	100
Öğrenim Gördükleri Bölüm	Rekreasyon	103	31,3
	Spor Yöneticiliği	63	19,1
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	67	20,4
	Antrenörlük Eğitimi	96	29,2
	Toplam	329	100
Öğrenim Gördükleri Sınıf	1.Sınıf	101	30,7
	2.Sınıf	92	28
	3.Sınıf	77	23,4
	4.Sınıf	59	17,9
	Toplam	329	100
Lisanslı Sporcu Olup Olmadıkları	Evet	134	40,7
	Hayır	195	59,3
	Toplam	329	100

Tablo 1' e göre; katılımcıların ağırlıklı olarak erkek (227 kişi, % 69), Rekreasyon Bölümüne kayıtlı (103 kişi, %31,3), birinci sınıf öğrencisi (101 kişi, %30,7) ve lisanssız sporcu (195 kişi, %59,3) olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, fiziksel saygı ölçeği ile liderlik yönelim ölçeği kullanılmıştır.

Fiziksel Saygı Ölçeği

Mendelson, Mendelson ve White (2001) tarafından geliştirilen, Confalonieri ve ark. (2008) tarafından kısa formu oluşturulan ve Karaçam (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Fiziksel Saygı Ölçeği" 12 ifadeden oluşmaktadır. 5'li likert tiptedir; 0 asla, 4 her zaman şeklinde yapılandırılmıştır. Bu çalışma için ölçeğin güvenirlik katsayısı (cronbach alpha) 0,730 olarak hesaplanmıştır.

Liderlik Yönelim Ölçeği

Bolman ve Deal (1990) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlama ve geçerlik-güvenirliliği Dereli'nin (2003) yaptığı "Liderlik Yönelim Ölçeği" 5'li likert tipindedir. 1 hiçbir zaman 5 her zaman şeklinde yapılandırılmıştır. 32 soru ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır (Dereli, 2003). "Yapısal Liderlik", "İnsan Kaynaklı Liderlik", "Politik

Liderlik” ve “Sembolik Liderlik” alt boyutlarının her biri 8’ er ifadeden oluşmaktadır. Bu çalışmada güvenirlik katsayısı (Cronbach Alpha) “Yapısal Liderlik” için 0,790; “İnsan Kaynaklı Liderlik” için 0,810; “Politik Liderlik” için 0,780 ve “Sembolik Liderlik” için 0,760 olarak hesaplanmıştır. Liderlik Yönelim Ölçeği için güvenirlik katsayısı (cronbach alpha) ise 0,830’ dur.

Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistiksel yöntemlerden; frekans ve yüzde testleri kullanılmıştır. Fark testleri yapılmadan önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediği basıklık ve çarpıklık katsayılarına bakılarak karar verilmiştir. Tabachnick ve Fidell (2007), çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1,500 ve -1,500 değerleri arasında olduğu durumlarda dağılımın normal dağılım olarak gerçekleştiğini kabul etmektedir. Verilerin normal dağılım gösterdiği anlaşıldığı için bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü MANOVA ve Pearson Korelasyon testleri yapılmıştır. Çalışmada hata payı $\alpha=0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular

Yapılan analizler sonucu elde edilen tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Liderlik Yönelimi Alt Boyutlarına Katılım Düzeyleri için Bağımsız Örneklem t Testi Tablosu

		n	X	Ss	t	p
Yapısal Liderlik	Kadın	109	3,739	,705	,280	,099
	Erkek	227	3,873	,629		
İnsan Kaynaklı Liderlik	Kadın	109	3,746	,733	,298	,091
	Erkek	227	3,888	,634		
Politik Liderlik	Kadın	109	3,661	,677	,837	,079
	Erkek	227	3,803	,670		
Sembolik Liderlik	Kadın	109	3,666	,685	,180	,113
	Erkek	227	3,792	,629		

Tablo 2’ ye göre; araştırmaya katılan öğrencilerin, yapısal liderlik, insan kaynaklı liderlik, politik liderlik ve sembolik liderlik puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Ancak her bir alt boyutta erkek katılımcıların liderlik yönelimleri kadın katılımcılardan daha yüksek ortalamalara sahiptir.

Tablo 3. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Liderlik Yönelim Düzeyleri için MANOVA Tablosu

Değişken	Sınıf	n	X	S	sd	F	p	Gruplar arası fark
Yapısal Liderlik	1.Sınıf	101	29,584	5,407	4-322	2,783	0,041	4-3 4-2 4-1
	2.Sınıf	92	29,630	5,803				
	3.Sınıf	77	30,597	5,689				
	4.Sınıf	59	31,881	4,433				
İnsan Kaynaklı Liderlik	1.Sınıf	101	29,980	5,282	4-322	2,780	0,041	4-3 4-2 4-1
	2.Sınıf	92	29,423	6,307				
	3.Sınıf	77	30,532	5,886				
	4.Sınıf	59	32,033	4,510				
Politik Liderlik	1.Sınıf	101	28,802	5,336	4-322	3,359	0,019	4-3 4-2 4-1
	2.Sınıf	92	29,043	5,432				
	3.Sınıf	77	30,220	5,665				
	4.Sınıf	59	31,288	4,870				
Sembolik Liderlik	1.Sınıf	101	29,069	5,261	4-322	2,019	0,111	
	2.Sınıf	92	29,173	5,593				
	3.Sınıf	77	29,896	5,471				
	4.Sınıf	59	31,033	4,856				

Tablo 3'te Liderlik Yönelimleri Ölçeği alt boyutları üzerinde yapılan MANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların yapısal, insan kaynaklı ve politik liderlik alt boyutlarında anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır ($WilksL(\lambda)=,959;F(4,322)=1,133;p<0,05$). Anlamlı farklılıkların; dördüncü sınıf öğrencilerinin yapısal, insan kaynaklı ve politik liderlik yönelimlerinde daha yüksek ortalamalara sahip olmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 4. Lisanslı Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre Liderlik Yönelimi Alt Boyutlarına Katılım Düzeyleri için Bağımsız Örneklem t Testi Tablosu

	Lisanslı mı?	n	X	Ss	t	p
Yapısal Liderlik	Lisanslı	134	3,861	,640	,598	,075
	Lisanslı D.	195	3,725	,709		
İnsan Kaynaklı Liderlik	Lisanslı	134	3,801	,741	,501	,815
	Lisanslı D.	195	3,782	,683		
Politik Liderlik	Lisanslı	134	3,814	,647	,502	,016*
	Lisanslı D.	195	3,631	,689		
Sembolik Liderlik	Lisanslı	134	3,736	,659	,924	,495
	Lisanslı D.	195	3,684	,678		

Tablo 4' e göre araştırmaya katılan öğrencilerin, yapısal liderlik, insan kaynaklı liderlik ve sembolik liderlik puan ortalamalarının lisanslı sporcu olup olmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamış

iken ($p>0,05$) politik liderlik yönelimleri grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p<0,05$); lisanslı sporcuların lisanslı olmayanlara göre politik liderlik yönelimi alt boyutuna katılım oranları daha yüksektir. Diğer taraftan, anlamlı olmamakla birlikte; lisanslı sporcuların lisanslı olmayanlara göre yapısal liderlik, insan kaynaklı liderlik ve sembolik liderlik alt boyutlarına katılım ortalamaları daha yüksektir.

Tablo 5. Katılımcıların Bölüm Değişkenine Göre Liderlik Yönelim Düzeyleri için MANOVA Tablosu

Değişken	Bölüm	n	X	S	sd	F	p
Yapısal Liderlik	Rekreasyon	103	29,776	4,966	4-322	0,411	0,745
	Spor Yön.	63	30,460	5,972			
	BESÖ	67	30,268	5,663			
	Ant. Eğt.	96	30,593	5,577			
İnsan Kaynaklı Liderlik	Rekreasyon	103	30,252	4,588	4-322	0,069	0,976
	Spor Yön.	63	30,460	6,485			
	BESÖ	67	30,522	5,924			
	Ant. Eğt.	96	30,166	5,988			
Politik Liderlik	Rekreasyon	103	28,873	4,745	4-322	1,335	0,263
	Spor Yön.	63	29,492	5,988			
	BESÖ	67	29,985	5,552			
	Ant. Eğt.	96	30,343	5,587			
Sembolik Liderlik	Rekreasyon	103	29,281	4,606	4-322	0,343	0,794
	Spor Yön.	63	29,523	6,192			
	BESÖ	67	29,761	5,694			
	Ant. Eğt.	96	30,031	5,349			

Tablo 5, bölüm değişkenine göre Liderlik Yönelim Düzeylerine katılım oranlarını ölçmek için yapılan MANOVA testi sonucunu göstermektedir. Buna göre; katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre Liderlik Yönelimleri Ölçeği alt boyutlarına katılımlarının anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir ($WilksL(\lambda)=,964$; $F_{(4,322)}=,988$; $p>0,05$).

Tablo 6. Katılımcıların Fiziksel Saygı İle Liderlik Yönelimleri Arasındaki İlişki Düzeyini Belirlemeye Yönelik Pearson Korelasyon Tablosu

Fiziksel Saygı	r	Yapısal L.	İnsan Kaynaklı L.	Politik L.	Sembolik L.
		-,077	-,006	-,029	-,047
	p	,162	,910	,603	,401
	n	329	329	329	329

Katılımcıların fiziksel saygı ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişki yönü ve düzeyini ortaya koymak için Pearson Korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Yapılan analize göre katılımcıların fiziksel saygıları ile liderlik yönelimleri arasında istatistiksel açıdan herhangi anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Katılımcıların liderlik yönelimleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$), buna göre ilk hipotezimiz desteklenmemiştir. Bu durum, öğrencilerin cinsiyet fark etmeksizin öfkelerini benzer şekilde ifade ettikleri, öfkelenme sıklığı açısından benzer yoğunluk ve nedenlerle öfkelenildiği, davranışlarını kontrol etme benzerliğine sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Alan yazında cinsiyet ve liderlik ile ilgili çalışmalar incelendiğinde araştırmacıların farklı sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Liderlik yöneliminde cinsiyet değişkeninin rolünün olmadığı çalışmalar bulgularımızı destekler niteliktedir (Aydın, 2016; Güngör, 2016; Hayri, 2010; Özdenk, 2015; Öztürk, 2017; Semiz, 2011). Ancak liderlik yöneliminin cinsiyete göre değişiklik gösterdiği çalışmalar da bulunmaktadır (Atar ve Özberk, 2009; Aslan ve Uslu, 2015; Can ve Pepe, 2003; Turan ve Ebiçoğlu, 2002). Liderlik ile ilgili yapılan çalışmalarda cinsiyetle ilgili sonuçların farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu durum, üzerinde araştırma yapılan örneklem grubu ve yapılarının çeşitliliğiyle açıklanabilir.

Katılımcı öğrencilerin bölüm değişkenine göre liderlik yönelimleri anlamlı farklılık göstermemektedir. Buna göre, ikinci hipotez de desteklenmemiştir. Bu sonuç; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik stillerini sahada uygulama olanağı bulmaları, genellikle coşkulu ve hareketli kişiler oldukları için sporun dinamik atmosferinde kendi stillerini belirleme şansına sahip olmaları gibi nedenlerle liderlik yönelimlerinin birbirine yakın olduğu şeklinde yorumlanabilir. Alan yazında bölüm ve liderlik ile ilgili çalışmalar incelendiğinde araştırmacıların farklı sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Liderlik yöneliminde bölüm değişkeninin rolünün olmadığı çalışmalar bulgularımızı destekler niteliktedir (Atar ve Özberk, 2009). Ancak liderlik yöneliminin bölümlere göre değişiklik gösterdiği çalışmalar da bulunmaktadır (Aydın, 2016; Can ve Pepe, 2003; Hayri, 2010; Özmutlu, 2008; Öztürk, 2017; Turan ve Ebiçoğlu, 2002).

Katılımcı öğrencilerin sınıf değişkenine göre liderlik yönelimleri anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Çalışmamızın üçüncü hipotezi desteklenmiştir. Bu verilere göre tek yönlü MANOVA testinde 3 alt boyutta anlamlı farklılıklar ortaya çıktığı ve bu durumun 4. Sınıfların yüksek ortalamalara sahip olmasından kaynaklandığı

görülmektedir. Bu durumun fazla tecrübeye sahip öğrencilerin işlerini daha sıkı tutmak ve az hata yapmak istemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Cohen'e (2014) göre üniversite döneminde riskli, heyecan verici ve tehlikeli deneyimlerden hoşlanan bazı öğrenciler, akranlarının arasından sıyrılmak, kendini ifade etmek, farklı olduğunu göstermek, kendi başına karar verip kararlarının arkasında durmak ihtiyacı hissetmektedir. Alan yazında liderlik ile ilgili çalışmalar incelendiğinde araştırmacıların benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Liderlik yöneliminde sınıf değişkeninin rolünün olduğu çalışmalar bulgularımızı destekler niteliktedir (Alpullu ve Tatar, 2010; Atar ve Özberk, 2009; Durukan, 2003; Güngör, 2016; Kurudirek, 2011). Ancak liderlik yöneliminin sınıflar arası farklılığa göre değişiklik gösterdiği çalışmalar da bulunmaktadır (Özmutlu, 2008; Öztürk, 2017; Turan ve Ebiçoğlu, 2002).

Katılımcı öğrencilerin lisanslı sporcu olma veya olmama durumlarına göre liderlik yönelimleri anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Dördüncü hipotezimiz de desteklenmiştir. Lisanslı sporcuların politik liderlik yönelimleri lisanslı olmayanlara göre daha yüksektir. Daha profesyonel ortamlarda bulunma olanağı olan lisanslı sporcuların politik liderlik yönelimlerinin gelişmesi olağan karşılanmaktadır. Alan yazında liderlik yöneliminde spor branş değişkeninin rolünün olmadığını ispat eden çalışmalar vardır (Aydın, 2016; Efehan, 2007; Öztürk, 2017; Semiz, 2011;) . Bu verilere karşılık Aydın (2016) BESYO'larda bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan öğrencilerin liderlik özelliklerinin karşılaştırılması ile ilgili araştırmasında, Çar (2013), spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin liderlik özelliklerinin belirlenmesi ile ilgili araştırmasında liderlik yönelimleri ile branş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulamadığı sonuçları araştırma sonuçlarımızla örtüşmemektedir (Aydın, 2016; Çar, 2013).

Katılımcıların fiziksel saygı ile liderlik yönelimleri arasında ilişki yönü ve düzeyini ortaya koymak için Pearson Korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Yapılan analize göre katılımcıların fiziksel saygıları ile liderlik yönelimleri arasında herhangi anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p > 0,05$). Beşinci hipotezimiz reddedilmiştir.

Sonuç olarak; liderlik yönelimlerinin ortaya konuş biçiminde birinci ve ikinci sınıf öğrencileri açısından tasarlama eksikliği ve heyecan arama ihtiyacının liderlik yönelimlerinin belirleyicisi olabileceği söylenebilir. Araştırmamızın başlangıcında fiziksel saygının liderlik yöneliminin bir belirleyicisi olduğu düşünülmekte idi, ancak ikisi arasında ilişki çıkmaması ve çalışmada neden-sonuç ilişkisini belirleme olanağı

bulunmaması nedeniyle "liderlik yönelimlerinin fiziksel saygının bir sonucu mu, yoksa nedeni mi", sorusuna cevap verme imkânı da bulunmamaktadır. Bu çalışmanın, öğrencilerin fiziksel saygı ve liderlik yönelimleri ile ilgili alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma bulgularına dayanılarak varılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Fiziksel saygı ve liderlik yönelim sorunu yaşayan öğrencilere yönelik bilgi vermeyi amaçlayan programların yapılması, öğrencilerin yaşadıkları olumsuz durumları daha az zararlarla atlattıklarına katkı sağlayacağı söylenebilir.
- Fiziksel saygı ve liderlik yönelim sorunu yaşayan öğrencilerin fiziksel saygı ve liderlik düzeylerinin gelişmesi için kongre, sempozyum, panel gibi akademik faaliyetlerde aktif olarak sorumluluk almasının sağlanması yararlı olabilir.
- Çalışma dar bir üniversite öğrenci grubunu kapsadığından daha geniş bir öğrenci yelpazesinde yapılacak olan çalışma akademik yaşamda sağlıklı, verimli, üretken ve nitelikli insan gücünün artırılması açısından yararlı olacağı söylenebilir.
- Bu konuda yapılacak benzer çalışmalara katkıda sunmak amacıyla: gözlem", "mülakat", "görüşme" vb. nitel araştırma tekniklerinden yararlanılarak, bu çalışmada kullanılan anket yönteminin sınırlılıkları giderilebilir.

Kaynaklar

- Adams G. Turner H. & Bucks R. (2005). The experience of body dissatisfaction in men. *Body Image*, 2(3), 271-283.
- Alemdağ S. (2013). Öğretmen Adaylarında Fiziksel Aktiviteye Katılım Sosyal Görünüş Kaygısı ve Sosyal Öz-Yeterlik İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Alpullu A. ve Tatar G. (2010). İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü Çalışanlarının Toplam Kalite ve Liderlik Anlayışlarının İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13-20.
- Aslan, D. (2004). Beden Algısı İle İlgili sorunların Yaratabileceği Beslenme Sorunları. *TTB Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 13:326-329.
- Arslan H. ve Uslu B. (2014). Öğretmen Adaylarının Liderlik Yönelimlerinin İncelenmesi. *E-Journal of Educational Research*, 5: 42-60.
- Atar E. ve Özberk O. (2009). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Liderlik Davranışları. *Sportmetre Dergisi*, 7:51-59.

- Aydın R. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında eğitim gören bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan öğrencilerin liderlik özelliklerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Biçer T. (2005). Liderlik ve Ötesi, Kobi Efor Dergisi, sayı: 67, İstanbul.
- Bolman L.G. & Deal, T.E. (1990). Leadership Orientations. Retrieved March 18, 2002 from the World Wide Web.
- Bozyigit, E. (2018). Self-leadership: Volleyball student-players and their competition achievement, European Journal of Physical Education and Sport Science, 4(10), pp.32-49. doi: 10.5281/zenodo.1400814
- Can S. ve Pepe K. (2003). Öğretmen Adaylarında Liderlik Davranışlarının Belirlenmesi, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı, 10-11 Ekim, Ankara.
- Cohen Z.P. (2014). Fiziksel ve Sözel Şiddet Davranışı İle Öfke Düzeyi ve Dürtüsellik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Confalonieri E., Gatti E., Ionio C.&Traficante D. (2008). Body esteem scale: A validation on Italian adolescents. TPM–Testing, Psychometrics, Methodology in Applied Psychology, 15(3): 153-165.
- Creswell, J. W. (2014). Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research, Enhanced Pearson E-Text With Loose-Leaf Version-- Access Card Package. Pearson Education, Inc.
- Çar B. (2013). Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin liderlik özelliklerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dereli M. (2003). A Survey Research of Leadership Styles of Elementary School Principals/İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Davranışları. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Durukan E. (2003). Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu I. Ve IV. Sınıf Öğrencilerinin Liderlik Davranışlarının Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Efekan. H. (2007). Kara Harp Okulu Olimpik Spor Branşlarında Yapılan Bireysel Sporlar ile Takım Sporlarının Harbiyeli'lerin Liderlik Özelliklerine Sağladığı Etkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Erçetin Ş. (2000). Lider Sarmalında Vizyon, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Güngör N.B. (2016). Beden eğitimi öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güneş İ. (2009). Medyada Yer Alan Kadın Bedeni İmgeleri ve Kadınlarda Beden İmgesi Hoşnutsuzluğu, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Hayri Y. (2010). İlköğretim Okulu Yöneticilerini Liderlik Yönelimleri ve Mesleki Etik Algıları Arasındaki İlişkiler: İlköğretim Öğretmenleri Örneğinde İlişkisel Bir Çalışma, Yüksek Lisans, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karaçam A. ve Adıgüzel N. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel saygı düzeylerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1 (2), 62-74.
- Karaçam, A. (2016). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Başarı Algılarında Yordayıcı Olarak Akademik İyimserlik, Psikolojik İyi Oluş ve Fiziksel Saygı. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygıları İle Benlik Saygıları ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kurudirek M. A. (2011). Spor Yöneticiliği İle Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Eğitim Seviyelerinin Liderlik Düzeylerine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Mendelson B.K., Mendelson M. J.&White D.R. (2001). Body-esteem scale for adolescents and adults. Journal of personality assessment, 76(1): 90-106.
- Özdenk, S. (2015). Bireysel ve Takım Sporuyla Uğraşan Sporcular İle Spor Yapmayan Bireylerin Duygusal Zekâ ve Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özmutlu İ. (2008). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Liderlik Ve Yaratıcılık Özelliklerinin Karşılaştırılması (Gazi Üniversitesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Öztürk, K. E. (2017), Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Liderlik Yönelimleri ve Öz Güven Davranışlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Özdemir B. (2007). Üniversite Öğrencilerinde Görülen Depresyonun Giderilmesinde Dansın Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Pehlivan M. (2015). Yetişkin Bireylerde Kendine Saygı Ve Duygu Durumunun Antropometrik Ölçümler Ve Beslenme Durumu İle İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pehlivan, Z. (2010). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Benlik Algıları Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Analizi. Eğitim ve Bilim Dergisi, 35(156).
- Demirer Y. Beden Algısı ve Ruh Sağlığı (www.tr.net/saglik/ruh_sagligi_beden.8html). Erişim tarihi: 31 Mart 2004.
- Schilder P. (1950). The Image and Appearance of the Human Body New York: Int. J. Univ. Press.
- Semiz H. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinde sporun liderlik üzerine etkisi (Hendek örneği). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Sezgin F. ve Erdoğan O. (2015). Academic optimism, hope and zest for work as predictors of teacher self-efficacy and perceived success. Educational Sciences: Theory & Practice, 15(1), 7-19.
- Solomon, M., Venuti, J., Hodges, J., Ianuzzelli, J.& Chambliss, C. (2001). Educational responses to media challenges to self esteem: body image perceptions among undergraduate students. Eric document.
- Stogdill, R., M. (1991). Stogdill's Handbook Of Leadership, Revised and Expanded Edition By Bernard M. Bass. The Free Press, New York, s. 6.
- Şişman M. (2002). Öğretim Liderliği. Pegema Yayıncılık, Ankara.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2015). Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı. Çev. Ed. M. Baloğlu, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). Using multivariate statistics (5th ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.

- Turan S. ve Ebiçoğlu N. (2002). Okul Müdürlerinin Liderlik Özelliklerinin Cinsiyet Açısından Deđerlendirilmesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, Ankara 8(31), 444-458.
- Yüceant M. (2013). Beden eğitimi öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygı düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray, 9-29.